



BIBLIJSKO - MOLITVENE ZAJEDNICE  
**SVETI PETAR I PAVAO**

## ZAJEDNIŠTVO APOSTOLSKOG NAUKA

Opisujući život prve Crkve, Luka kao prvi znak zajedništva ističe: „**Bijahu postojani u nauku apostolskom**“ (Dj 2,42-43). To je jedna od prvih karakteristika zajedništva mlade Crkve. Zajednica je sabrana oko Božje riječi, oko svjedočanstva apostola! „**Apostoli su pak velikom silom davali svjedočanstvo...**“ (Dj 4,33). Oni su zajednici svjedočili svoje jedinstveno iskustvo, iskustvo Isusa Krista. O tom iskustvu najljepše piše Ivan apostol na početku prve poslanice. Evo tog teksta:





## Kvalificirani svjedoci

„Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrimo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu – da, život se očitova, i vidjeli smo i svjedočimo i navješćujemo vam Život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama – **što smo vidjeli i čuli**, navješćujemo i vama, **da i vi imate zajedništvo s nama**. A naše je zajedništvo s Ocem i sa Sinom i njegovim Isusom Kristom.“



Apostolski je nauk, znači njihovo neposredno iskustvo Isusa Krista, ono što su oni vidjeli i čuli, što su svojim rukama opipali. Uočimo ove izričaje konkretnog iskustva i sigurnosti svjedočenja. U tom svojem drugovanju s Isusom oni su privilegirani svjedoci. Oni su to „**jer su od početka bili s njim**“ (to znači od njegovog krštenja). Isus sam apostolima daje to svjedočanstvo: „**I vi ćete svjedočiti, jer ste od početka sa mnom.**“ (Iv 15,27). Apostoli su, znači kvalificirani svjedoci, po Isusovim riječima oni imaju poslanje svjedočenja.



# The DIDACHE



## Apostolski nauk je Isusov nauk

Luka, pošto je sve „od početka pomno ispitaó“ piše Teofilu o događajima za koje svjedoče „očevici i sluge Riječi“. Tako stoji na početku njegovog evanđelja, a u uvodu u Djela piše: „Prvu sam knjigu, Teofile, sastavio o svemu što je Isus činio i učio do dana kada je uznesen...“ (Dj 1,1). **Upravo to što je Isus činio i učio to je nauk apostolski, čitava osoba Isusa Krista!** Jer, Isus je čitavim svojim životom poruka! Sve što je činio i govorio za njegovu je zajednicu normativno.



Odgajao je učenike ne samo riječju, već i životom. Gesta je često snažniji govor od riječi. Sjetimo se čovjeka s usahlom rukom. Isus ga liječi u subotu. Izlaže se opasnosti da bude osuđen od prisutnih (to se doista i dogodilo: „odmah se dadu na vijećanje protiv njega, kako da ga pogube“). Ali upravo tom svojom gestom više nego li bilo kojom riječi pokazuje snažno da je čovjek veći od Zakona, da je veći od subote (Mk 3,1-6).



*Petar i Ivan,  
Jakov i Andrija,  
Filip i Toma,  
Bartolomej i Matej,  
Jakov Alfejev i  
Šimun Revnitelj,  
Juda Jakovljev i Matija.*



## Isus je govorio i činio

Nije sve zapisano što je Isus govorio. Zajednica je najprije živjela Isusove riječi, sjećajući ih se, razmišljajući o njima i usmeno ih predavajući onima koji su se u nju uključivali. U vrijeme kada nastaju evanđeoski spisi i Djela apostolska zajednica već gotovo 40 godina živi ono što je Gospodin ostavio. Evanđelja nam svjedoče da je Isus često uzimao učenike nasamo i učio ih, govorio im i tumačio otajstva Kraljevstva Božjega, a Luka piše da im je još i nakon uskrsnuća „četrdeset dana govorio i tumačio“ (Dj 1,3).



Toga časa kada Isus odlazi i zajednica ostaje sama, apostoli imaju sasvim jedinstven položaj u zajednici što se tiče Isusova nauka: **oni su najjače iskustvo Isusa Krista, privilegirani svjedoci njegove osobe, svega onoga što je on činio i učio.** Tri godine zajedništva s njim, Isusovo uskrsnuće, činjenica da je Isus izabrao i posebno se njima posvetio poučavajući ih, kao i poslanje koje im je dao da mu budu svjedoci – **sve to čini da temelj zajedništva postaje apostolski nauk.**





## **Apostoli svjedoče**

Ojačani Duhom Svetim, kojega su primili na Pedesetnicu, apostoli postaju svjedoci Isusa Krista, kao što im je on sam i rekao. Oni tako i nastupaju. U Djelima apostolskim česta je formulacija: „**Mi smo svjedoci toga...**“ ( Dj 2,32; 3,15; 5,32; 10,39). Ako pogledamo sve ove tekstove, vidjet ćemo da je Bog uskrisio Isusa Krista, da se Krist očitovao upravo njima i da su oni tome svjedoci. To ističe i Luka govoreći o njihovom svjedočenju unutar zajednice: „**Apostoli pak velikom silom davahu svjedočanstvo o uskrsnuću Gospodina Isusa i svi uživahu veliku naklonost.**“ (Dj 4,33).



Još je bilo dobro dok su apostoli bili živi. Zajednica se u svim svojim nedoumicama njima obraćala. Ali, kako su apostoli polako napuštali zajednice, bili mučeni i umirali, to je zajednica sve tješnje prijanjala uz apostolski nauk, jer više nije postojala mogućnost izravnog obraćanja njima. **Trebalo je čuvati ono što su joj oni ostavili.** Apostolski nam spisi svjedoče, da su i sami apostoli bili zabrinuti upravo za nauk, za poklad vjere što ga ostavljaju zajednici. O tome nam svjedoči poslanica Timoteju, koja potiče Timoteja da pazi na sebe i na nauk ( 1 Tim 4,16).





Ili drugi tekst upućen Timoteju: „**A ti si pošao za mnom u poučavanju, u ponašanju u naumu, u vjeri...**“ (2 Tim 3,10). A Tit mora paziti kad izabire biskupa da to bude čovjek koji je priljubljen uz vjerodostojnu riječ nauka ( Tit 1,9). Nije teško uočiti, da što više odmičemo od apostolskog vremena, to spisi sve više inzistiraju na očuvanju apostolskog nauka, pa i službu u Crkvi prepoznavemo upravo u funkciji bdijenja i očuvanja apostolskog nauka. Glavna se pažnja posvećuje onome što se **naziva 'nauk'**. Nauk je glavni i osnovni znak raspoznavanja među kršćanima, Ivan apostol piše u svojoj poslanici: „**Ako tko dolazi k vama i ne donosi tog nauka, ne primajte ga u kuću i ne pozdravljajte ga**“ (2 Iv 10).



## 'Primiti' i 'predati'

Veoma je važno u novozavjetnim spisima uočiti izraze: **'primiti' i 'predati'**. Naime u apostolskom nauku nema prostora za samovolju i neku proizvoljnu interpretaciju. Apostoli se posebnom pažnjom trude **da 'predaju' ono što su 'primili'**, i **da predaju onako kako su primili**. Zato će sv. Pavao reći: „... nismo gospodari vaše vjere, nego suradnici u radosti“ (2 Kor 1,24).





To znači apostoli ne žele nametnuti svoj nauk, već ono što je Gospodin ostavio, i čemu i oni moraju biti vjerni. Ono što su sami **'primili' to žele i 'predati'**. Tu formulaciju nalazimo kod Pavla: „**Doista, predadoh vam najprije što i primih...**“ (1 Kor 15,3). Apostoli ne žele zajednici predati drugo nego što su od Gospodina naučili, tako da apostolski nauk nije ništa drugo do li sama osoba Isusa Krista, kojoj i oni sami žele biti najvjerniji. Osoba Isusa Krista je Evandjelje koje apostoli predaju zajednici (1 Sol 2,8). Zato je razumljivo da tako predani nauk postaje kriterij pripadanja Isusovoj Crkvi.



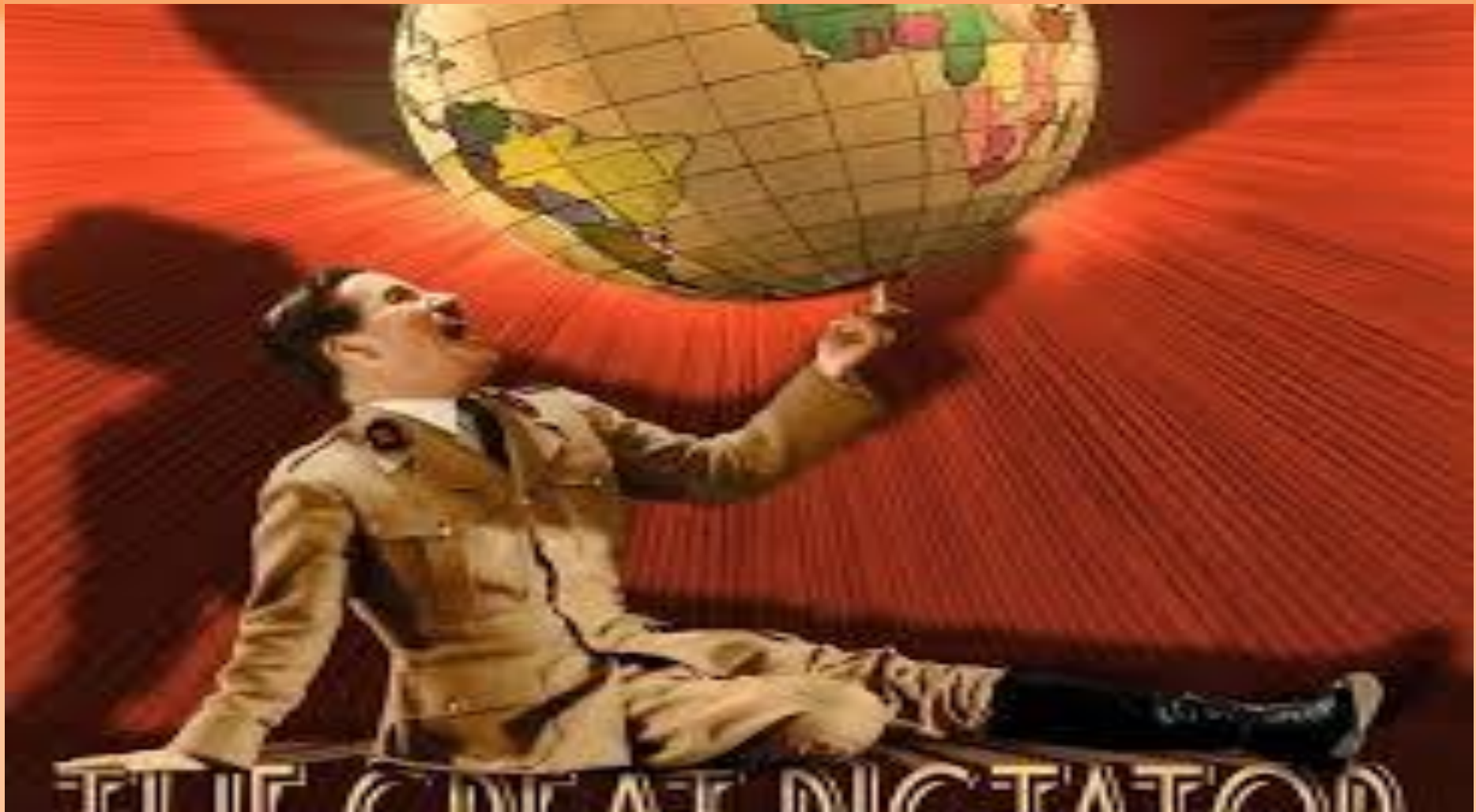
## Dogma

Kao što apostoli bdiju nad cjelovitošću nauka, tako isto to čine i njihovi nasljednici u apostolskoj službi, a to su **biskupi zajedno s rimskim biskupom, papom, koji sabire čitavu Crkvu**. Tu brigu apostolski nasljednika za čistoću nauka u Crkvi zovemo **crkvenim učiteljstvom**. Ono je u službi vjere zajednice Crkve i apostolskog nauka. Za crkveno učiteljstvo vrijedi isto što je Pavao rekao za svoju službu: **on nije gospodar vjere Crkve, već u službi vjere Crkve i apostolskog nauka**. Jer početak i dovršitelj vjere jest sam Isus Krist (Heb 12,2).





**U tom smislu valja promatrati i dogmu.** Razmišljanje o dogmi često je kontroverzno upravo radi nedovoljnog shvaćanja stvari kao i radi miješanja različitih terminologija. Tako u profanom svijetu dogma predstavlja ukrućen stav koji se teško ili nikako ne mijenja, koji nije fleksibilan u odnosu na iskustvo prakse i kao takvi sputavaju dinamičan život i rast određene grupacije. S tim u vezi su i pojmovi dogmatski i dogmatizam, kao nešto negativno, ukrućeno.



**Dogma je u Crkvi proizašla iz brige oko vjernosti apostolskom nauku.** Ona nije plod ničije samovolje, već prvenstveno želi ograditi i sačuvati ono što su nam ostavili apostoli, želi biti vjernost apostolskom nauku i Isusu Kristu. Dogme se formuliraju iz određenih povijesnih situacija, kada pojedini sadržaji apostolskog predanja dolaze u opasnost da budu okrnjeni. Tada nastupa crkveno učiteljstvo da pomogne vjeri zajednice, **da zaštiti poklad vjere.**





Da navedemo primjer iz prošlosti Crkve. Kad se u 4. st. pojavljuje opasnost da se zaniječe Isusovo čovještvo na račun božanstva (susret dviju naravi u Isusu: božanske i ljudske bio je i ostat će za nas misterij i velika napast naglašavati jednu na uštrb druge) **nastupa crkveno učiteljstvo**. Treći ekumenski sabor u **Efezu g 431.** za pape Celestina I. osuđuje naučavanje carigradskog patrijarha Nestorija koji je nijekao da je Vječna Riječ imala u Isusu realno ljudsko tijelo. Polako se rađa dogma o dvjema naravima u Isusu Kristu koje su neraskidivo sjedinjene, a ipak nepomišane, što će izraziti **Kalcedonski sabor 451. godine.**



## Vjera je šira od dogme

Ovdje treba reći da nije sva naša vjera izrečena dogmom. Vjera je daleko šira od dogme. **Definirani su samo oni sadržaji koji su u datom momentu bili sporni.** Dogma je izričaj crkvenog učiteljstva (vrhovni je izričaj u nezabludivost rimskog biskupa) da određeni sadržaj spada u nauk apostolski, i da je kao takav, i kriterij zajedništva. Jer Crkva je Isusova nazidana na temelju apostola (Ef 2,20).

